

De algemene commissie voor Wonen en Rijksdienst heeft enkele vragen en opmerkingen over enkele brieven van de minister van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en de minister voor Wonen en Rijksdienst (WR) inzake het Bouwteam. Het betreft de volgende brieven: de brief van de minister van BZK d.d. 28 juni 2012 over de kabinetsreactie Actieagenda Bouwteam (32 847-25), de brief van de minister van BZK d.d. 24 mei 2012 over de Investerings- en Innovatieagenda woning- en utiliteitsbouw, de brief van de minister van WR d.d. 24 januari 2013 over de Actieagenda Bouw en het Bouwteam.

De voorzitter van de commissie,
De Rouwe

Griffier van de commissie,
Van der Leeden

De leden van de VVD-fractie merken op dat de bouwsector een zeer belangrijke speler is binnen de Nederlandse economie, die zorgt voor banen en de ontwikkeling van Nederland. Deze leden vinden het positief dat in het rapport van het bouwteam «De Bouw in Actie(s)» de nadruk wordt gelegd op de eigen verantwoordelijkheid en het ondernemerschap binnen de bouwsector. Als liberale ondernemerspartij geloven deze leden in de kracht van het MKB als motor voor de economie.

Eén van de punten die meer dan eens naar voren komt is innovatie. De leden van de VVD-fractie zijn van mening dat de component innovatie niet helder wordt ingevuld. Deze leden zien innovatie als een breed begrip, namelijk als een combinatie van vernieuwing in de regelgeving, maar ook vernieuwing en verandering binnen de ondernemingen en de sector zelf. Hoe legt de minister voor Wonen en Rijksdienst (hierna: de minister) dit begrip uit en waar ligt volgens de minister de verantwoordelijkheid voor de innovatie?

De leden van de VVD-fractie merken op dat één van de actiepunten die naar voren komen is dat de sector zich meer moet gaan richten op vraaggerichtheid. Deze leden delen de mening van de minister dat een consumentenplatform een goede manier is om de vraaggerichtheid van de bouwsector te vergroten. Deze leden vragen zich af of de minister met hen van mening is dat de sector dit heel goed zelf zou kunnen regelen, of ziet de minister dit als een taak van de overheid. En wat zouden eventueel andere middelen vanuit de overheid zijn om deze vraaggerichtheid te stimuleren?

Waar de leden van de VVD-fractie echter wel een rol voor de overheid zien is in de garantie van kwaliteit en het verantwoordelijk en aansprakelijk maken van één partij, zodat de gebruiker beter wordt beschermd. Deze leden delen de mening van het rapport «De Bouw in Actie(s)» dat men huiverig is om meer flexibele regelgeving toe te passen omdat deze bescherming (nog) niet goed is geregeld. Naar mijn mening moet er een organisatie worden belast met de toetsing en beoordeling van private kwaliteitsmetingen /garantieverstrekking van kwaliteit, zonder daarvoor een geheel nieuwe organisatie op te tuigen. Deelt de minister deze mening en kan de minister toezeggen hier op kortere termijn een voorstel voor te schrijven? Daarmee behoort private beoordeling dan spoedig tot de keuze mogelijkheden van de consument die wil gaan bouwen.

De leden van de VVD-fractie merken op dat de minister in de brief van 28 juni 2012 (kamerstuk 32 847–25) stelt dat «de Rijksoverheid zo nodig wettelijke regelingen die maatschappelijk gewenste vernieuwing in de weg staan tegen het licht (gaat) houden». Daarnaast is één van de acties van het Bouwteam het «ontslakken van het rijksbeleid» op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling en het bouwbesluit. Deze leden denken daar ook met name aan het gebruik van leegstaande kantoren als woonruimtes. Heeft de minister inmiddels inzicht of er regels zijn die vernieuwing en innovatie belemmeren? En zo ja, wat is hij voornemens daaraan te doen? Daarnaast stimuleren de leden van de VVD-fractie de lijn die de minister aanhoudt om sterk samen te werken met de provincies en gemeenten op het gebied van regionale programmering. Het standpunt van deze leden is volgens hen daarin duidelijk; op regionaal niveau weten politici het beste hoe zaken in hun gebied geregeld kunnen worden. Op regionaal niveau zijn tevens fondsen ingesteld om energiebesparing in de bouw te bevorderen. Dit is volgens de leden van de VVD-fractie een potentiële impuls voor de bouwsector. Is er voor de regering een mogelijkheid om deze regionale initiatieven te ondersteunen of te laten intensiveren?

De leden van de VVD-fractie merken op dat voor wat betreft de financieringsinstrumenten er drie verschillende initiatieven zijn: het gemengd woningfonds, investeren in duurzame woningontwikkeling en vastgoedfinanciering.

Betreffende het gemengd woningfonds vragen deze leden zich af wat de structuur van dit fonds precies inhoudt en wat is de concrete planning.

Waarom is gekozen voor alleen de exploitatie van te liberaliseren corporatiewoningen? Hoe verhoudt dit initiatief zich tot de aangenomen motie van Visser/Monasch (Kamerstuk 33 400 VII-34) inzake meer ruimte voor (institutionele) beleggers voor de vrije sector huur?

Daarnaast willen de leden van de VVD-fractie graag van de minister weten of bij het investeren in duurzame woningontwikkeling er inhoudelijke of wettelijke barrières zijn waardoor initiatieven onvoldoende van de grond zijn komen.

Ook vragen deze leden zich af of de minister inzicht kan geven hoe de verschillende initiatieven zich tot elkaar verhouden en of er eventueel consequenties zijn voor (inter-) nationale regelgeving.

Ondanks dat het momenteel lastig is voor de bouwsector vanwege economische crisis en de terugloop van investeringen zien de leden van de VVD-fractie ook kansen. Het aantal huishoudens groeit nog steeds in Nederland, mensen willen verduurzaming van hun woning om op energiekosten te besparen en ook ouderen zijn op zoek naar woningen waarin zij langer zelfstandig kunnen wonen. Het actieplan zoals gepresenteerd lijkt een goede manier om de sector van binnenuit te hervormen, zodat de bouw sterker uit de crisis kan komen.

De leden van de PvdA-fractie zijn erg geïnteresseerd in de mogelijkheden die het Bouwteam ziet om privaat kapitaal aan te wenden voor investeringen in (sociale) woningbouw. Deze leden staan positief tegenover de optie van een gemengd investeringsfonds, en zouden daarover graag een toelichting ontvangen van hoe het bouwteam daar invulling aan zou willen geven.

Daarnaast blijven de leden van de PvdA-fractie een warm pleitbezorger van privaat initiatief en zelfbouw. Bij de uitwerking van de routekaarten voor de bouw zien deze leden hiervoor graag voldoende aandacht en ondersteuning voor gemeenten om in het gehele bouwproces van planvorming tot aan oplevering zelfbouwers goed te bedienen door rompslomp te verminderen en de informatievoorziening aan deze groep te optimaliseren.

De leden van de PvdA-fractie merken op dat bouwteams mede op initiatief van de sector tot stand zijn gekomen. Sommige onderwerpen zijn al verder uitgekristalliseerd dan het andere. Graag horen deze leden hoe de minister enige spoed kan betrachten om met uitgewerkte voorstellen te komen die in regelgeving kunnen worden omgezet. Ook zien zij graag een toelichting in welke mate de minister kan doorzetten om de benodigde regelgeving aan te passen en aan welke termijnen dan moet worden gedacht. Tenslotte willen deze leden de minister uitnodigen om, wanneer er voldoende uitgewerkte voorstellen zijn, het debat met de Kamer hierover snel te voeren en benadrukken nogmaals dat dit wat deze leden aangaat op zo kort mogelijke termijn moet plaatsvinden.

De leden van de PVV-fractie hebben kennisgenomen van de Investerings- en Innovatieagenda woning- en utiliteitsbouw. Gaarne merken deze leden op dat ze de leden van het Bouwteam dankbaar zijn voor het verrichte onderzoek en de gedane aanbevelingen. De bouwsector bevindt zich in zwaar weer, sinds het uitbreken van de crisis is de werkloosheid in die sector met maar liefst 11% gestegen. Inmiddels zijn 50.000 banen verloren gegaan en verdwijnen mogelijk de komende twee jaar nog eens 27.000 banen. Een ramp voor alle vakmannen- en vrouwen wie het betreft en voor hun gezinnen.

De leden van de PVV-fractie constateren dat in 2012 de productie in de bouw met 7% kromp en voor dit jaar een krimp van 5% wordt verwacht. Het grootst is de teruggang bij de nieuwbouw in huizen. Het Economisch Instituut voor de Bouw stelt dat de uitzonderlijk slechte staat van de Nederlandse bouw te danken is aan het kabinetsbeleid. De beperking van de hypotheekrenteaftrek en het opleggen van de verhuurdersheffing aan

woningcorporaties zijn in belangrijke mate de oorzaak van de dalende vraag naar nieuwbouw. De leden van de PVV-fractie stellen dat zij al jaren waarschuwen voor de gevolgen van de beperking der hypotheekrente-aftrek. De effecten hiervan worden nu al, een maand na de feitelijk inperking al pijnlijk zichtbaar, aldus deze leden.

De verhuurdersheffing leidt ertoe dat woningcorporaties straks jaarlijks € 2,1 miljard moeten betalen, waardoor deze gelden niet meer gebruikt kunnen worden om bijvoorbeeld te investeren in nieuwbouw van sociale huurwoningen of de renovatie van panden. Het kabinet doet net of haar neus bloedt en praat continu over een nadere uitwerking van de plannen die straks onuitvoerbaar zullen blijken. De leden van de PVV-fractie verzoeken de minister dan ook vriendelijk zijn ogen te openen voor de zeer zorgwekkende staat waarin de Nederlandse bouwsector en de woningmarkt zich bevinden.

De leden van de PVV-fractie merken op dat de verhuurdersheffing geen bezuiniging is, evenals de beperking van de hypotheekrenteaftrek. Dit zijn volgens deze leden ordinaire lastenverzwaringen en juist in crisistijd is het van belang om te investeren en de koopkracht van de Nederlandse burgers zoveel mogelijk in stand te houden.

De leden van de PVV-fractie adviseren het kabinet de hypotheekrenteaftrek te handhaven zoals deze was tot 1 januari 2013, de verhuurdersheffing te schrappen, de kredietmogelijkheden voor burgers verruimen door de LTV-ratio niet te verlagen maar juist te verhogen, meer te investeren in asfalt om het aantal files te bestrijden en meer mensen aan het werk te houden, overbodige regelgeving (met name met op het gebied van dure duurzaamheidseisen) te schrappen en bouwvergunning-procedures te versnellen. Tot slot zouden de leden van de PVV-fractie graag zien dat Nederland een algehele lastenverlichting krijgt door de BTW niet te verhogen zoals nu het geval is geweest, maar juist te verlagen tot 18%. Daardoor wordt het goedkoper om te bouwen, renoveren, huren, verhuren en is zodoende heel goed voor de bouwsector.

De leden van de SP-fractie betreuren de keuze van de fracties van VVD, PvdA, CDA en D66 om het algemeen overleg met de minister over de bouw om te zetten in een schriftelijk overleg. Deze leden hadden graag face to face met de minister overlegd over hoe de bouwsector uit de crisis moet komen. Had het kabinet, gezien de ernst van de problemen in de bouwsector, ook liever een debat gevoerd in plaats van een schriftelijk overleg? Deelt de minister de mening van deze leden dat de bouwsector in een crisis verkeert?

De leden van de SP-fractie merken op dat de dreiging van de jaarlijkse verhuurderheffing van 2 miljard euro voor veel onrust zorgt in de bouwsector en woningcorporatiesector. Deze sectoren geven aan dat dankzij het aangekondigde kabinetsbeleid al veel bouwprojecten zijn geannuleerd. Deelt de minister de buiten Den Haag breed gedragen observatie dat de verhuurderheffing een grote aanjager is van de crisis in de bouwsector? Kan worden aangegeven hoeveel geannuleerde nieuwbouwprojecten en renovatieprojecten volgens de minister zijn geschrapt door het aankondigde beleid? Kan dit worden aangegeven voor de jaren 2013, 2014, 2015 en daarna? Hoeveel BTW loopt de Staat mis door voor 2013 geannuleerde bouw- en renovatieprojecten? Kan worden gereageerd op de stelling van de NVB dat 70% van de problemen in de bouw beleid gedreven zijn? Kan worden aangegeven hoe de bouwsector ervoor staat in vergelijkbare landen?

De leden van de SP-fractie vragen of de minister een verband ziet tussen zijn plannen en de «Kunduz-plannen» (waarin de verhuurderheffing ook werd voorgesteld) en de toename van de werkloosheid met 70%. Zo nee, hoe verklaart de minister deze enorme stijging dan? Ziet de minister een verband tussen zijn plannen en de Kunduz-plannen (waarin de verhuurderheffing ook werd voorgesteld) en de 20.000 mensen uit de bouw die nu

in de WW zitten (CoBouw 17/01/2013)? Zo nee, hoe verklaart de minister dit enorme aantal? Is dit te vergelijken met andere sectoren?

De leden van de SP-fractie merken op dat de waarde van de opdrachten voor nieuwe woningen voor architecten in het derde kwartaal vorig jaar 80 procent onder het gemiddelde niveau van 2007 ontwerp opdrachten lag. De opdrachten voor renovatie daalden met 60 procent (CBS 21/01/2013). Ziet de minister een verband tussen deze cijfers en zijn plannen en de Kunduz-plannen (waarin de verhuurderheffing ook werd voorgesteld)? Zo nee, hoe verklaart de minister deze cijfers dan?

De leden van de SP-fractie constateren dat bijna de helft van alle woningcorporaties vanaf 2014 met nieuwbouw stopt. In totaal schrappen woningcorporaties de komende jaren voor zeker 3 miljard aan projecten voor de bouw van zeker 16.000 woningen. Ter vergelijking: in 2011 bouwden woningcorporaties ruim 35.000 huur- en koopwoningen (NOS 30/12/2012). Kan de minister aangeven in hoeverre hij denkt dat dit het gevolg is van zijn beleid? Deelt de minister de vrees van het NVB dat in het volgende decennium de vraag naar woningen het aanbod overstijgt? Hoeveel huizen zouden jaarlijks gebouwd moeten worden om de komende 15 jaar te voldoen aan de vraag? Hoe gaat de minister de bouw zodanig stimuleren dat aan deze behoefte wordt voldaan? Welke problemen verwacht de minister wanneer over tien tot vijftien jaar de vraag het woningaanbod overschrijdt? Deelt de minister de mening van deze leden dat het dan te laat is om in te grijpen en dat daarom nu al moet worden nagedacht over de woningvoorraad? Deelt de minister de mening van deze leden dat een grote stagnatie in de bouw, zoals nu plaats vindt, daar niet bij past?

Kan worden gereageerd op het rapport van december 2012 van ABF Research over de woningmarkt? Het woningtekort zal als gevolg van deze zeer lage productie oplopen van 2% naar 4% (ofwel 300.000 woningen). Wat is voor de minister een acceptabel woningtekort? Hoe worden overschrijdingen voorkomen? Wanneer is volgens de minister sprake van woningnood? Wat is volgens de minister zijn eigen verantwoordelijkheid wat betreft de woningvoorraad en een mogelijk tekort?

De leden van de SP-fractie hebben de indruk dat de adviezen van het bouwteam gericht zijn op de economische slagkracht van de bouwsector op lange termijn. Welke oplossingen om de bouw op korte termijn economisch gezond te krijgen worden gedaan? Kan de minister aangeven hoe de acties voorgesteld door het bouwteam de crisis in de bouw oplossen? Wat kan vanuit het kabinet daaraan worden bijgedragen?

De leden van de SP-fractie merken op dat het actiepunt innovatie «nog niet is uitgevoerd». Kan worden aangegeven waarom niet? Deelt de minister de mening dat juist innovatie nodig is om slim uit de crisis te komen en daarna sterker te staan? Het Bouwteam stelde voor een online consumentenplatform op te richten voor het verduurzamen van woningen. Voormalig minister Spies wilde bestaande platformen klantvriendelijker maken en de huidige minister noemt ze maar helemaal niet meer. Waarom eigenlijk niet, zo vragen deze leden?

Is de minister bereid om door te rekenen wat een investeringsverplichting van 10 miljard als alternatief voor de verhuurderheffing voor de omzet van de bouwsector en voor de rijksfinanciën? Wat vindt de minister van het idee om dit technisch regelen in de vorm van een vrijstelling van één euro belasting voor iedere vijf euro investering?

Door de verhuurderheffing geven diverse woningcorporaties aan renovatieprojecten uit te moeten stellen, zo merken de leden van de SP-fractie op. Hoe verhoudt dit zich tot de mening van de minister dat het niet nodig is om renovatie uit te stellen? Wat is de reactie van de minister op de situatie in de Bredase wijk De Heuvel waar de huizen last hebben van verschrikkelijke schimmel doordat renovatie decennialang niet heeft plaatsgevonden? Deelt de minister de vrees dat dergelijk hevige schimmel van invloed kan zijn op de gezondheid van de bewoners? Wat is volgens

de minister de verantwoordelijkheid van woningcorporaties bij dergelijke problematiek? Op welke wijze kunnen woningcorporaties aan deze verantwoordelijkheid voldoen wanneer zij tegelijk de verhuurderheffing moeten betalen? In hoeverre is dan nog financiële ruimte voor nieuwbouw? Wanneer woningcorporaties voldoende renoveren en nieuwbouw plegen, hoe lang is het dan nog mogelijk niet de maximale huurprijs te vragen?

De leden van de CDA-fractie onderstrepen het belang dat de bouwsector de omslag maakt naar meer vraaggerichtheid, innovatie en dynamiek. Voor veel bouwbedrijven en werknemers is het de komende tijd erop of eronder om de omslag naar een nieuwe marktsituatie te maken. Dit tegen de achtergrond van een groeiend aantal faillissementen en ontslagrondes. Dit baart deze leden zorgen. Nederland is gebaat bij een bouwsector die gezond en levensvatbaar is. In het bredere kader van de stand van de Nederlandse economie wil de leden van de CDA-fractie dan ook opmerken dat de minister, samen met de minister van Infrastructuur en Milieu, een bijzondere verantwoordelijkheid draagt om ervoor te zorgen dat er geïnvesteerd wordt in woningbouw en utiliteitsbouw. Dat aannemers en projectontwikkelaars niet stil zitten, maar werken aan een infrastructuur dat de basis legt voor toekomstige groei van de economie. In dit licht willen de leden van de CDA-fractie weten hoe de minister denkt dat het Bouwteam hieraan kan bijdragen. En belangrijker, wat de minister zelf van plan is om te doen.

In de ogen van de leden van de CDA-fractie kan dit niet alleen bij praten en plannenmakerij blijven. Deze leden merken op dat er ook het gevaar dreigt dat het Bouwteam een oeverloos overlegcircus wordt. Overleggen om te overleggen hoe door middel van overleg de crisis kan worden bezworen, om het zo maar te zeggen. Deze leden willen dan ook van de minister weten hoe hij dit wil voorkomen.

«Om de vaart er in te houden», zo schreef de voorganger van deze minister op 28 juni 2012. Op 24 januari 2013 kon de minister echter niet veel verder komen dan te melden dat er veel in gang is gezet en dat de meeste teams met hun voorgangers binnenkort van start zullen gaan met onderzoek, pilots of verleidingsinitiatieven. Kan de minister over deze gang van zaken een appreciatie geven?

Is de minister ook niet van mening dat het vooral gaat om de structurele vraagstukken die opgelost moeten worden, voordat consumenten weer gaan besluiten om een woning te bouwen of te verbouwen? Deelt de minister de mening dat juist door de onzekerheid rondom de afspraken uit het regeerakkoord het vertrouwen bij consumenten, bij woningcorporaties en bij investeerders in de laatste maanden is weggeslagen?

De leden van de CDA-fractie vinden het daarom belangrijk dat de minister zelf aangeeft wat zijn rol is om er voor te zorgen dat het vertrouwen terugkomt en de investeringen in de bouwsector opveren. Kan de minister dit kort en krachtig uiteen zetten?

Nadrukkelijk willen de leden van de CDA-fractie wijzen op enkele zaken die zorgwekkend zijn:

1. De lastendruk bij overheden. Onlangs hebben bouwbedrijven aangegeven dat gemeenten nog steeds niet transparant zijn over de legeskosten. Voor het toetsen van plannen wordt er door gemeenten zeer veel geld gevraagd. Wat gaat de minister en het bouwteam hieraan doen? De leden van de CDA-fractie zien voordelen in meer transparantie, maar willen ook graag wat in de ogen van de minister een duurzame oplossing is voor dit probleem.
2. In het Bouwbesluit staat een verplichting tot een berekening van een milieuprestatie. Gemeenteambtenaren hebben echter aangegeven vergunningaanvragen aan deze verplichting niet te toetsen. De leden van de CDA-fractie willen graag weten wat in de ogen van de minister de toegevoegde waarde van dit voorschrift is. Hoe zorgt de minister

er voor dat dergelijke (nutteloze) administratieve lasten veranderen in lusten voor bouwers en burgers?

Ook hebben de leden van de CDA-fractie enkele vragen bij sommige ontwikkelingsrichtingen en acties. Deze leden horen graag wat er concreet gebeurt met betrekking tot een gemengd fonds voor woningcorporaties en beleggers. Hierover hebben deze leden tijdens de behandeling van de begroting van het minister voor Wonen en Rijksdienst in 2012 al enkele vragen gesteld. Het is goed dat De heer Boo nu concreet onder weg is, maar de leden van de CDA-fractie willen graag weten wanneer er concreet resultaat wordt geboekt. Kan de minister aangeven welke woningcorporaties betrokken zijn en wat de voortgang is? Passen deze constructies binnen de huidige regelgeving?

De leden van de CDA-fractie zien dat ook binnen het Bouwteam aandacht is voor energiebesparing. Meerdere keren hebben deze leden gewezen op de mogelijkheden van een revolverend fonds. Helaas heeft het kabinet kansen om hier geld in te investeren nog niet opgepakt. Deze leden vragen of ze van de minister nu wel een positief geluid horen over het instellen van een revolverend fonds.

De faalkosten in de bouw zijn over het algemeen veel te hoog. Ook hier hebben de leden van de CDA-fractie eerder op gewezen. Er worden te veel fouten gemaakt. Nu consumenten en eindgebruikers veel kritischer kunnen zijn over het aanbod en de kosten echt gedrukt moeten worden, moeten faalkosten ingedamd worden. Deze leden zijn daarom blij met de komst van een campus en het opzetten van vakscholen. Kan de minister een concrete doelstelling formuleren als het gaat om het terugbrengen van faalkosten? Kan de minister aangeven hoe hij samen met de ministers van SZW en OCW er voor zorgen dat ervaren bouwvakkers, jonge bouwvakkers het werk leren? En dat er voldoende stageplaatsen beschikbaar blijven voor jonge mensen die graag in de bouwsector willen gaan werken? En dat niet als gevolg van de actuele vraaguitval nu de nieuwe problemen voor de toekomst gecreëerd worden (tekort aan goede vakmensen) omdat jonge mensen die voor hun beroepskeuze staan worden afgeschrikt door de (korte termijn) arbeidsmarktperspectieven? Wat gaat de minister hieraan doen?

Kan de minister ingaan op de stand van zaken rondom het regionale sloop- en herstructureringsfonds? Waarom is het experiment in Amsterdam vastgelopen? En zijn dit soort fondsen wel mogelijk gelet op de belangentegenstellingen?

Wat is de insteek bij de regionale woningbouwprogrammering? Kan de minister de leden van de CDA-fractie gerust stellen dat (vervang-) nieuwbouw in dorpen of kleinere steden nog wel mogelijk blijft gelet op de regionale afstemming van nieuwbouwproductie? Is de minister tevreden als de heer van Rooijen of de heer Van der Groep (trekkers van het actieteam Regionale woningbouwprogrammering) met een moderne versie van het rode contourenbeleid a la Pronk komen?

Kan de minister in relatie tot het werk van de heer Visser (Platform 31) alvast een reactie geven op het bericht dat veel gemeenten nog niet de grondprijzen hebben verlaagd, terwijl de prijzen voor woningen wel zijn gedaald?

De term «ontslakken van gebiedsontwikkeling en van «overheidsbeleid»» klonk zeer belovend. Toch wordt er in de tekst onder punt 16 gesproken over een verkenning van nieuwe vormen. Dit klonk niet echt actiegericht. Graag horen de leden van de CDA-fractie of er daadwerkelijk concrete experimenten genoemd kunnen worden? Welke herverkavelingsprojecten worden voor de zomer van 2013 in gang gezet, met ondersteuning van de heer De Zeeuw en / of met advisering van het ambtelijk apparaat de minister?

De leden van de CDA-fractie lezen dat er een team is voor de financiering van vastgoed (onder leiding van de heer Kroes). Rapportage vindt voor 1 april 2012 plaats. Nu blijkt uit een recent onderzoek van PWC dat

vastgoedbeleggers de Nederlandse markt niet aantrekkelijk vinden. Dergelijke geluiden nemen deze leden zeer ernstig, omdat pensioengeld nu wel wordt geïnvesteerd in buitenlandse woningen en kantoren waar wel een rendement valt te halen. Nu lijkt het er op dat de minister zijn verantwoordelijkheid uitbesteed aan dit team «vastgoedfinanciering». Dat kan niet de bedoeling zijn. De leden van de CDA-fractie horen daarom graag wat hij concreet tot 1 april 2013 gaan doen om er voor te zorgen dat er meer geld geïnvesteerd wordt hier in Nederland.

Al met al zijn er voldoende mensen aan het werk om de bouwpraktijk in Nederland te verbeteren. De leden van de CDA-fractie zien daarvan de noodzaak in. Toch willen deze leden de minister uitdagen om de komende maanden ook zelf in actie te komen. Bijvoorbeeld door met een investeringsagenda te komen en met sociale partners de dialoog te zoeken, zodat meer bouwvakkers weer aan de slag kunnen en minder bedrijven faillissement aan te hoeven vragen. De bouwsector is dan wel aan zet om zich te versterken en te verbeteren, maar dat betekent nog niet dat van de leden van de CDA-fractie de minister rustig achterover kan gaan leunen, wachtend op de resultaten van het Bouwteam.

De leden van de D66-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van de brief van de minister inzake de Voortgang Actieagenda Bouw van het Bouwteam. De bouw verkeert momenteel in een problematische tijd. Volgens het Economisch Instituut voor de Bouw zullen de investeringen in de bouw in 2014 wederom teruglopen. In twee jaar tijd heeft er dan een krimp van 10% in de bouwproductie opgetreden.

De leden van de D66-fractie zijn van mening dat het van belang is dat keyholders uit de sector zich buigen over de problemen in de bouw en stappen ondernemen om tot een dynamischere en innovatieve sector te komen. De overheid kan een bijdrage leveren door mee te denken, structureel beleid uit te oefenen en waar nodig de wet- en regelgeving aan te passen. Deze leden vinden het dan ook een goede zaak dat de ondernemers en hun brancheorganisaties in de Actieagenda het voortouw nemen.

De leden van de D66-fractie vragen zich wel af of de actiepunten niet al snel zullen verzanden in veel ideeën die weinig resultaat opleveren. Wat zal er uiteindelijk gebeuren met alle routekaarten die worden geschreven? Kan de minister bijvoorbeeld aangeven hoe actiepunt 3) *renovatie, transformatie en herbestemming* en actiepunt 4) *wonen, zorg en pensioenen* uiteindelijk een concrete invulling zullen krijgen? Kan de minister ook aangeven waarom sommige actievoorstellen uit het rapport van het bouwteam uiteindelijk niet terugkomen in de actiepunten? Wat is er gebeurd met de voorgenomen oprichting van een onafhankelijk consumentenplatform voor het verduurzamen van woningen?